

401/2216

התאחדות בוכאי ישראל
הספרייה

ISRAELI PHILATELIC MONTHLY

* ב ה ת א ח ד ו ת *

10 תצוגות ל"וויפא"א 81

לתערוכת "וויפא 81" (22.5-31.5.81) נשלחו עשר תצוגות בולים וספרות בולאית. סך הכל יוצגו 62 מסגרות בולים של יש-ראלים ו-2 פירסומים ספרותיים.

התצוגות הן: 12 מסגרות של אוסטריה 1864-1880 ו-4 מסגרות "תולדות הדואר" של ה. סינק; 10 מסגרות "רפואה בבולים" - ד"ר ע. אילן; 6 מסגרות "שואה בבולים" - א. סטמפלר; 5 מסגרות "שואה בבולים" - א. דנק; 5 מסגרות "מאה שנה לפני השחור" - מ. כהן; 6 מסגרות "תערוכות בולים" - ב. נסטויטר; 6 מסגרות דואר ירושלים 1948-1850 - ר. לבנת; 8 מסגרות "דואר מעבר בישראל" - י. שבתאי.

האגודות המסונפות להתאחדות

ירושלים, ת.ד. 1361, רח' בצלאל 15, כני' א', קו' ג'
תל-אביב, רח' הס 16, ת.ד. 2896, ת"א 028-61
חיפה, רח' הרצליה 24, ת.ד. 9562
נתניה, האגודה לבולאות נתניה והסביבה, ת.ד. 449
רחובות, א. שייט, רח' לוי אפשטיין 43/5
פתח-תקוה, א. קבשניאבסקי, ת.ד. 517
ראשון-לציון, ש. שלמוני, רח' אהרונוביץ 13
נצרת-עילית, יוסף וינר, ת.ד. 684
באר-שבע, המועדון הבולאי - עירית ב"ש, ת.ד. 239
גנים, עוזי הכטר, משק גנים, ד.נ. אשקלון
סוחרי הבולים, א. שליט, ת.ד. 4933, תל-אביב
חוג רכבתיים, חיפה, א. רוטמן, ת.ד. 4733
קבוצי הצפון, זלמן בריצחק, קבוץ עברון, ד.ב. אשרת
אשדוד, אגודת הבולאים, ת.ד. 2354, מיקוד 77122
חוג אספני בולים קב' ניר דוד, ד.ב. גלבוץ, 19-150
אשקלון, אגודת בולאי אשקלון, ת.ד. 9001
אג' תולדות הדואר, ירושלים, ת.ד. 10175

בהתאחדות

הוועד הפועל של התאחדות אגודות הבולאיים קיים באחרונה כמה ישיבות, והת-יעצויות בעניין קיומה של תערוכת הבולים הבין-לאומית הצפויה בישראל, אך טרם סוכמו הדברים.

פרויקט אחר שטופל באחרונה הוא הנסיון של חברת קופל-טורס, אל-על ומשרד תעשייה מסחר ותיירות להביא ארצה קבוצות תיירים בעקבות אתרים שבבולי דואר. ההת-אחדות קיבלה את הרעיון בהתלהבות ונתנה את כל הסיוע.

בימים אלה הופיע עלון פירסומי מיוחד בנושא "הטיול הבולאי" ומצפים שאכן תהיינה תוצאות חיוביות.

בולי מיקוד ביפן/המשך מעמ' 19

הסידרה החמישית כוללת 10 ין בכחול לבן שחור ואפור עם מעטפה שקבוצת מספ' רים מזדקרת מתוכה. הבול השני 20 ין ירוק, אדום-חלודה ולבן כשבמרכזו נער המיקוד.

עקב העלאת תעריפי הדואר הופיעו הסדרות החמישית והשישית בערכים של 10 ו-20 ין לעומת אלו של השנים הקודמות שערכן היה 7 ו-15 ין.

הסידרה השישית והאחרונה כללה שני בולים בני 10 ו-20 ין.

אולי כדאי שישראל תנפק סידרה של בולים מעין אלה, לשם דרבון השימוש בשיטת המיקוד. הקהל הרחב יקבל יתר מודעות על הבעיות הקשורות בחלוקת הדואר ומיונו.

עיצוב השער: א. אדלר

בתמונה: מנכ"ל משרד התיקשורת מקבל את פרס השנה מידי עורכת "בריפמרקן וולט" הגב' באדר.

הירחון הישראלי לבולאות

Israeli Philatelic Monthly • Fédération des Sociétés Philatéliques Israéliennes

בטאון התאחדות אגודות הבולאים בישראל

Editor: **ARIE LYNN**

Redaction: Dr. Z. Shimoni, Prof. E. Eylan

TEL-AVIV, P.O.B. 21224, 61-211

May - June 1981

5 - 6 (160)

העורך: אריה ליין

המערכת: פרופ' ע. אילן, ד"ר צ. שמעוני

ת.ד. 21224, ת"א, מיקוד 61-211

אייר-סיון תשמ"א נ

בטור אחד

בתוכן

2. בהתאחדות
3. בטור אחד.
- 4-5-6 חדשות הבולאות בישראל.
7. "חיפה 80" - בול השנה.
8. תערוכות - מכירה פומבית
9. לאמריקאים דואר בישראל
- 10-11 חותמות דואר מחודשות.
- 12-13 יודאיקה.
- 14-15 בולים וחותמות בגיטו ליצמגשטד.
16. שנה למוזיאון דואר השואה
17. נסיונות הדפסה של בולי המנדט
18. אקספדיציות צבאיות בחותמות צרפת
19. המיקוד בבולי יפן.
- 20-21 פרפראות
22. חדשות בולי ישראל באנגלית
23. מכתבים למערכת - חליפין

★ ★ ★

התאחדות אגודות הבולאים בישראל
ת.ד. 2896, תל-אביב

בבירת וינה תפתח בימים אלה תערוכת הבר לם הבינלאומית ויפא 81 וישראל מיוצגת בה בהיקף, אולי הגדול ביותר, שידענו בתערוכות חו"ל. זהו, ללא ספק, הישג לבולאות הישראלית, אך ספק אם הגורמים המספסדים השתתפו בתערוכות חו"ל יוכלו גם בעתיד לספסד השתתפות בהיקף דומה. ההתאחדות, תתן, בוודאי דעתה בעניין זה ותבטיח השתתפות בתערוכות חו"ל ב-משך כל השנה ולא שינוצל כל הסיוע לתערוכה אחת בלבד.

★ ★ ★

מדיניותו החדשה של השרות הבולאי, המג-ביל את משך המכירה של בולי הזכרון החדשים עם שובלים למשך חודש אחד בלבד, טרם הוכיחה עצמה, אך יש לברך את עצם שיטת ההפצה החדשה. האספן מספיק, במשך חודש ימים, לקנות את כל כמות הבולים שהוא זקוק לה, כנ"ל הסוחרים, ואין סיבה להחזיק כמה חודשים בולי זכרון ולגרום בכך ירידת מכירים ריאלית של הבולים. מי שקנה בולים חודשיים - לאחר יום הופעתם, כאילו קנה אותם ב-20 אחוז יותר זול (בחישובי אינפלציה של כ-10 אחוז לחודש. לגבי הקונים מחו"ל, המשלמים במטבע זר זהו רווח מוחשי וחשוב ל-מנוע שני מחירים לבולי ישראל.

האספקט השני של הגבלת ימי המכירה הוא בודאי הרצון למנוע עודפים של בולי שובל לבל תשפיע הכמות על הערך המסחרי. הדבר הזה טרם הוכיח את עצמו וספק אם אמנם יהיו בולינו נדירים בזכות ההפצה במשך חודש אחד בלבד, אך כאמור הצעד הוא נכון גם אם רק בשל הנימוק הראשון המכרסם כל חלקה טובה אצלנו - האינפלציה.

אריה ליין

בול למורשת היהדות

המשפחה האידיאולוגית". זאת משום שיותר משהיא מבוססת על מוצא גניאולוגי-גנטי משותף, היא עומדת וקיימת על יסוד האמונה המשותפת והייחודית של בניה ב- מורשת האבות... זהו, כאמור, קטע מדברי הסבר לבול מורשת המשפחה היהודית. ה- בול הוא בערך של 3 שקלים.

שלושה למכביה ה-11

בשלושת הבולים שהוקדשו למכביה ה-11 יש בול לכדורסל, קפיצה לגובה וגלשן מפרש, שהוא ענף-ספורט חדש למדי. גלשן מפרש הוא ספורטיבי, שהומצא בלוס-אנג'לס בארה"ב. הוא הפך בשנת 1967 על-ידי הויל שוייצר להיות נפוץ בשל קלות השינוע, מחירו הזול והאתגר שבהפלגה כזו. לאור הפופולריות שלו הוחלט לכלול אותו גם במשחקים האולימפיים בלוס-אנג'לס ב-1984.

ב-5 במאי הופיעו 6 בולים חדשים: של- שה בולים לציון המכביה ה-11; בול-זכרון ל- חללי צה"ל; בול-זכרון לציון מורשת המש- פחה היהודית ובול חדש בסדרת בולי שקל ב- ערך נקוב של 0.7 שקל.

המעניין בבולים החדשים הוא ללא ספק הבול למורשת המשפחה היהודית, בעיקר בשל עיצובו הקשה, כי אין זה דבר קל לבטא את רגש ההמשכיות, תחושת ההשתייכות ו- הקשר בין הדורות, כפי שהמושג "מורשת" מתפרש. המושג מופשט למדי ונראה שגם הציור מסובך ולא כל כך מובן, לפחות בתצ- לום. ואולי בצבעיו של הבול אפשר להבין יותר. ואם כך, מוטב שנעיין בתוכנו של הבול, כלומר בתאור הרקע שמלווה את ה- בול, כפי שכתב במיוחד פרופ' יצחק הל- ברכט.

"המשפחה המורחבת", כותב פרופ' הל- ברכט, יצרה את התנאים להתפתחות הציבי- ליזציה האנושית על גוניה השונים. התפת- חות הטכנולוגיה והתיעוש, שבאו בעקבר- תיה, ביטלו במידה רבה את תלותם ההדדית של בני "המשפחה המורחבת", רופפה את ה- קשרים הפיזיים והרגשיים שביניהם והחזי- רה את המשפחה למתכונתה הגרעינית. עם זאת מורגשת לאחרונה השאיפה לחידוש קשרי המשפחה וטיפול רגשי ההשתייכות אליה על-ידי גילוי "השורשים" הגניאולוגיים הפיסיים המשותפים ולימוד המסורת והמ- רשת המשותפת ליוצאי חלציהם של מייסדי המשפחה.

המשפחה היהודית המסורתית, אשר יחד עם האמונה היהודית שמרה על קיומו של עם ישראל וייחודו הפיסי והרוחני במשך 2000 שנות פיזורו בין העמים יכולה להיחשב גם למה שמכונה בפי הסוציולוגים

חתומים בלב ישראל לדור דור...

אנדרטת לוחמי בקעת הירדן

בול זכרון לחללי צה"ל מתאר השנה את אנדרטת לוחמי בקעת הירדן בראש שלוחה של רכס בצפון בקעת פצאל. האנדרטה מתנשאת לגובה 21 מטר ועוצבה עלידי הפסל יגאל תומרקין ב־1972. היא הוקמה לזכר לוחמי "חטיבת הבקעה", שנפלו ב־מרדפים אחרי מחבלים בשנים, שקדמו ל־ספטמבר 1970, כאשר הביקעה נרגעה ופס־קו החדירות מגבול ירדן. מחבלים רבים נהרגו וכן חיילי ירדן ועיראק, שסייעו בידם. בראש המרדפים עמדו מטובי המפקדים וכמה מהם, ביניהם מפקד חטיבה ושני מפקדי גדודים נפלו בקרב בהסתערם בראש חייליהם. להם הוקדשה האנדרטה. משמאל לאנדרטה רשומים על לוחיות שמות 189 לוחמי צה"ל שנפלו בגזרת בקעת הירדן במלחמת ששת הימים ובמלחמת התשה. ב־1978 נוספו שמות 87 חיילים, שנפלו מאז חנוכת האנדרטה, בתוכם 54 חיילי צנחנים וחיל־האוויר שנספו באסון התרסקות בעת אימונים בליל כ"ג באייר תשל"ז.

הבול בערך של שקל אחד ישמש גם ל־ביול האיגרת המיוחדת שמשדר הבטחון משגר מדי שנה למשפחות, שיקיריהן נפלו על הגנת המולדת.

בין המפעלים הרבים להנצחת החייל, מנפיקה המחלקה בהנהלתו של מר נעמן סחייק, מעטפות זכרון לחללי צה"ל ומערכות ישראל.

מר דב בן זכאי האחראי למפעל מעטפות הזכרון, מסביר לנו כי גם השנה הונפקה עלידי משרד הבטחון - אגף השיקום, המחלקה להנצחת החייל, מעטפת זכרון המביאה באותיות בולטות בצידה השמאל - של המעטפה את הכתובת: חתומים בלב ישראל לדור דור, מעל כד שמן עתיק ומתחתיו המילים: יום הזכרון תשמ"א.

במכרו לעיצוב המעטפה השתתפו מספר מעצבים שהגישו בס"ה 16 הצעות עבודה. ועדת המכרזים בהרכב של אריה פינק, יצחק שחף, זאב גריוזים, נעמן סחייק, דוד קסוטו, אריה הכט וגדי אלמליח, קמפלו יצחק ודב בן זכאי, החליטה להעניק כפרס ראשון בסך של 3,000 שקל לסטודיו מוריס פיחה; כפרס שני בסך של 1,500 שקל וזתה ההצעה של חגי עציון; ואילו הפרס השלישי בסך של 750 שקל הוענק לציריחם כתר שמעון ופסח דור, מקיבוץ מעברות.

עד כה הופיעו 28 מעטפות זכרון. השנה מונפקת המעטפה ה־29. מאחר והמעטפה מבוטלת בבולי זכרון לחללי צה"ל שמונפקים עלידי השירות הבולאי, מוטבעת בחותמת דואר "ירושלים 79" בתאריך של א' אייר תשמ"א - 5 במאי 1981 בנוסף לחותמת המשושה "יום הופעת הבול", מהווה המעטפה פריט בולאי מובהק, ומבוקש עלידי אספנים רבים. לדברי בן זכאי הונפקו השנה כ־15 אלף מעטפות זכרון.

למעטפה הנשלחת השנה צורפה איגרת אישית מאת ראש הממשלה ושר הבטחון, מנחם בגין, המסתיימת במלים: המשפחות אשר נתנו את היקר בקרבן, נותנות מופת בעמידתם לאומה כולה. לכן מרכינים אנו ראשינו גם מפני גבורתם הנפ־שית, הראוייה לקדושת הקרבן. עם ישראל כולו מכיר לכם תודה על האומץ שהוא שואב מעמידתכם כם זו. זכר הבנים הקדושים יחיה בלב האומה מדור לדור ומופת חייהם ומעשיהם יאיר את דרכה בכל הדורות". בהוקרה, מנחם בגין, ראש הממשלה ושר הבטחון.

עתודה שקל חדש

בול חדש בסידרת בולי "עתודה" בשקל לים הופיע ב-5 במאי. זהו בול בערך נקוב של 0.70 שקל לתעריף דואר למכתב בארץ. עם הופעתו של בול 0.70 שקל תופסק מכירתם של בולי 0.20 שקל, כי הבול החדש הודפס בצבע כחול, בדיוק כמו הבול בערך הנקוב של 0.20 שקל והדבר עשוי להקשות על פקידי הדואר.

הופיעה "תולדות הדואר" של ארץ הקודש

חוברת מס' 6 של הרבעון "תולדות הדואר" של ארץ הקודש, הופיעה השבוע ותישלח לחברי האגודה. החוברת המופיעה מטעם האגודה לתולדות הדואר סוקרת ב-שפע רשימות ומאמרים חומר ישן וחדש הקשור בפילטליה של ארץ הקודש. העורך: ד"ר צ. שמעוני וע. גלסמן מירושלים.

ירושלים יח"א י"ד תשמ"א 22.5.1981

חותמת ישראלית ל"ויפא 81"

תערוכת הבולים הבינלאומית "ויפא 81" שהתקיימה בחודש מאי בווינה שבאוסטריה, צויינה גם בחותמת דואר ישראלית. בלשכת התיירות הנוצרית, שבבניין הדואר האוסטרי לשעבר (מסוף המאה הקודמת) נפתח סניף דואר זמני ב-22.5.81 שפעל משעה 08.00 עד השעה 12.00 ובו הוטבעה חותמת מיוחדת בנוסח "ברכות לתערוכת בולים, ויפא 81". החותמת מבוטאת על חותמת הסטורית מתקופת דואר הקפיטולציות בארץ ישראל. בחותמת מופיע השם ירושלים ו"דאר אוסטריה" בגרמנית.

איגרת אוויר חדשה

ישראל	איגרת אוויר חדשה, בערך נקוב של 2.90 שקל מרפיצה ב-3 במאי 1981.
ISRAEL	היא מן הסוג שהופיעו בשנה האחרונה ורק הערך הנקוב שונה.
اسرائيل	
	
איגרת אוויר דואר אוויר	
AEROGramme	
BY AIRMAIL	

בול עגנון לבת הסופר

טקס צנוע ערך מנכ"ל משרד התקשורת בלשכתו לרגל הופעת בול ש"י עגנון בוגוש לבתו של הסופר המנוח אלבום מיוחד עם גליון הבר לים שהוקדשו לעגנון.

"חיפה 80" בול השנה

בטקס קבלת פרס "בול השנה": מימין - המשנה למנכ"ל משרד התיקשורת מר ש. שיאון, גב' קריין באדר, עורכת "בריפמרקן וולט", מנכ"ל המשרד מר גדעון לב, מנהל השרות הבולאי מר מ. כהן ועוזרו מר ה. לב.

רק לפני כמה שבועות נבחרה צימדת הבולים הישראלים "חיפה 80" כ"בול החודש" בתחרות שערך כתביהעת הבולאי הדנפורץ בגרמניה "בריפמרקן וולט". עתה נתבשרנו שבתחרות השנתית נבחרו בולים אלה במקום הראשון בתחרות "בול השנה".

כתביהעת "בריפמרקן וולט" הוא מגזין בולאי רב תפוצה בגרמניה ובעולם כולו. הוא מופיע בירחון צבעוני, 60 ע"מ, במהדורה של 40 אלף עותקים. בראש צוות העורכים עומדת הגב' קריין באדר שמצאה לנכון לבוא במיוחד לירושלים ולהגיש אישית את פרס השנה בצורת אגרטל חרסינה עתיק ותעודת הוקרה מיוחדת למנכ"ל משרד התיקשורת, גדעון לב, בטקס שנערך בלשכתו בירושלים. בטקס ברכו: מנהל השרות הבולאי, משה כהן, מנכ"ל משרד התיקשורת, ג. לב, המשנה למנכ"ל ש. שיאון, והגב' קריין באדר, שהשיבה למברכים וסיפרה על אופי התחרות שעיתונאי מקיים בין 40,000 קוראיו. בתום הטקס היה מפגש נפרד עם עורכת "בריפמרקן וולט" וכתבי הבולאות הישראלית וראשי האגודות הבולאיות.

נמכרו 300 אלף גליונות "חיפה 80"

השירות הבולאי טרם פירסם את מהדורי גליונות הזכרון שהונפקו באוקטובר 1980 לכבוד תערוכת הבולים הלאומית "חיפה 80", אולם בקרב סוחי הבולים מעריכים את מהדורת הגליון בכ-300 אלף. זו אינה מהדורה גדולה במיוחד, שכן גליונות הזכרון של ישראל הופיעו בדרך כלל במהדורות גדולות מזו ורק כמה מהם הונפקו במהדורות קטנות מ"חיפה 80".

גליון "תביל" משנת 1957 הופיע במהדורה אינפלציונית של 2,113,000 גליונות לעומתו "תביב" הופיע בכ-198,000 בלבד; גליון אלעל הופיע בכ-288,000; גליון "תבאי" - 287 אלף; גליון "תבירה" - 492

אלף; "תבית" - 313 אלף; עצמאות 71 - 330 אלף; עצמאות 72 - 342 אלף; ירושלים 73 - 722 אלף, עצמאות כ"ה - 454 אלף; פורים 76 - 539 אלף; נתניה 76 - 408 אלף; רכבת 393 אלף; "תביר" - 420 אלף.

המהדורה של גליון "תבול" משנת 1949 וגליון שלום משנת 1979 לא פורסמו. אם אכן יתאמת שמהדורת גליון "חיפה 80" לא עברה על 300 אלף, גם אז לא צפוי לו להיות "להיט", אבל הוא יהיה בוודאי גליון "מניח את הדעת" מבחינת המשקיעים, לעומת הגליונות כמו "תבול", "תביב" ו"רה" עצמאות כ"ה, פורים, "תביר" ו"ירר" שלים 73" שכולם הופיעו ביותר מ-300 אלף גליונות והציפו את השוק.

בנתניה - תערוכת נטר

מכירה פומבית בתל-אביב

ב־29-28 באפריל התקיימה בתל-אביב מכירה פומבית גדולה עם כ־2,500 פריטים של בולי-דואר, מסמכים, כתבי-יד, אוטוגראף פים, שטרות ומטבעות. את המכירה אירגנה חברת "מצא" בשני ערבי מכירה, במועדון האגודה התל-אביבית לבולאות ברח' הס 16. ב־28 באפריל הועמדו למכירה בולי חוץ, המנדט הבריטי, מנהלת העם, קק"ל, "יר דאיקה" ובי־29 באפריל - אמצעי תשלום - שטרות כסף, מטבעות עתיקים, מטבעות ישראל ומטבעות חוץ, מיני מדליות, בולי ישראל ושגיאות בבולים.

בין כתבי היד הנדירים נמצא במכירה מכתבו של ד"ר הרצל משנת 1899 שמחירו ההתחלתי נקבע ל־950 דולר. אוסף מלא של מטבעות מנדט מתחיל במכירה באלף דולר. שורת בולי מנורה מתחילה ב־6,000 שקל. שורת בולי עצמאות 1950 מתחילה ב־10 אלפים שקל; שורת דואר אוויר 1950 - 15 אלף שקל; מכתב-דואר צבאי עם חותמת כ.ב.א. (כוחות ביטחון ארציים) - 250 דולר, אוסף מעטפות עם חתימות חברי הכנסת משנת 1962 - 500 דולר; אוטוגראף של איינשטיין - 150 דולר ועוד ועוד.

פרלשטיין ז"ל

עם הסתלכותו של חברנו היקר דוד פולשטיין ז"ל, איבד חוג אספני בולים ואספני קק"ל בתל-אביב והסביבה אדם יקר שהיה פעיל בתוכנו וב מסירותו תרם רבות להפצת בולי קק"ל ברבים. דוד פולשטיין פרש מעבודתו במשכיר המרכזי שגם שם פעל בתחביבו. הוא אירגן חוג לבולאות במסגרת מקום העבודה, דבר שלא היה שיגרתי. ביוזמתו ערכנו בשנת 1961 תערוכת בולים במשכיר המרכזי שהדיה זכורים לכולנו. אנו, חבריו בוועד החוג, הכרנו והוקרנו היטב את יושרו וטיבו של האיש ודואבים עליו מאוד.

י. פלביץ

בין 2 ל־5 ביוני 1981 התקיים בנתניה תערוכת בולים מיוחדת של נוער. התערוכה מאורגנת ע"י אגודת בולאי נתניה והסביבה, בחסותה של התאחדות אגודות הבולאים ושל עיריית נתניה המממנת עיקר ההוצאות ועזרתו של השירות הבולאי ומוסדות ציבור אחרים, שנאותו לתרום פרסים למציגים.

התערוכה תתקיים באולמי המרכזיה ה־פדגוגית ברח' ההסתדרות מס' 6 בנתניה וה־מטרה, כדברי אליעזר שטקל, מהנהלת התערוכה, לאפשר לבולאים הצעירים להציג את אוצרותיהם הבולאיים.

בתערוכה "נתניה 81" צפויות כ־120 מסגרות-תצוגה של בני נוער עד גיל 24 (מגיל 9). (בני 18-24 לא נשואים, בלבד).

המסגרות בהם ירוכזו הבולים הם בגודל 1.20 מ' על 0.90 מ'. בכל מסגרת 15 דפי אל-בום. כל המוצגים יבוטחו כל זמן שהייתם באולם התצוגה, מרגע קבלתם ועד סיום התערוכה.

כל הפרסים שיתקבלו - ויש סיכוי לפרסים רבים ונאים - יהיו ברשות חבר השופרים שישחלק אותם לפי שיקולו והחלטתו בלבד, ללא זכות ערעור.

ההחלטות תתבססנה על תקנות פי"פ (הפדרציה העולמית לבולאות), בהתחשב בקריטריונים הבאים:

1. ידע בולאי
2. מחקר אישי.
3. דרגת שלמות המוצג.
4. נדירות המוצג.
5. איכות המוצג.
6. מקוריות, וייצוג, כיתוב וסידור כללי.

לאמריקאים דואר בישראל

מ א ת : צבי ברסט

80 שנה לקרן הקיימת לישראל

ב־1902 הנפיקה הקרן הקיימת בוינה את הבול הראשון - בול "ציון" - הידוע, במטרה שישמש אמצעי הסברתי להתחדשות לאומית, סמל המדינה שבדרך ואמצעי לאיסוף תרומות. כברת דרך ארוכה עברו מאז בולי הקק"ל וכיום הם משמשים כאמי צעי הסברתי, חינוכי, פריט פילאטלי ואמצעי להתרמה.

במלאות 80 שנה ליסוד הקק"ל הנפיק מפעל הבולים בירושלים בולים מיוחדים לציון אירוע זה: גיליון מוכרת ודפית לציון 80 שנה לקק"ל ובול "גאולה תתנו לארץ" וזאת כחוליה נוספת בשרשרת הבולים המלווים את פעילות קק"ל בעשייה בחינוך ובהסברה, כך כותב לנו גרעון להרס, מנהל מפעל הבולים בקק"ל.

דואר צבאי הוא נושא שרבים מאספים ואם לא תמיד קל להשיג כל מגוון הפריטים של הדואר-הצבאי, בכל זאת יש ציבור נרחב שהנושא מעניין אותו.

לצד הדואר הצבאי הישראלי יש המצר-פים גם את הדואר הצבאי של היחידות ה-זרות המשרתות בהזדמנויות שונות באזורנו וברוך השם לא חסרות הזדמנויות כאלה.

השנה, למשל, מצויות באזורנו יחידות של פיז"י, אירלנד, סנגל, נורווגיה, הולנד, גאנה, ניגריה ולבנון במסגרת יוניפי"ל, ב-גבול לבנון ולהם נקודות דואר בנהריה, ראש הניקרה וביירות.

NAC
Negev Airbase Constructors
 P. O. Box 33721, Tel Aviv, Israel

במקביל פועלות יחידות אמריקאיות בסיני ולהם, כך מסתבר מפירסום בכתב עת אמריקאי, שתי נקודות דואר בישראל: אחת ידועה בשם "בסיס הצפון" ואחת בשם "בסיס דרומי". כל דברי-דואר היוצאים מבסיסים אלה מסומנים בציון מיוחד בנר-סח: A.P.O. 09673 "נורד ביס, ישראל" או A.P.O. 09674 "סאוד ביס, ישראל".

M Management Support Associates

a joint venture of
 Lester B. Knight & Associates, Inc.
 A. Epstein and Sons International, Inc.
 Pope, Evans & Robbins, Incorporated.

277 HAYARKON
 TEL-AVIV
 100 DUTCH STREET FINANCE, NY 10007

צבי ברסט
 רח שבטי ישראל 62
 ימת השרון

8 הנפקות בהולנד

דואר הולנד פירסם את לוח ההנפקות ל- שנת 1981 והוא כולל 8 הנפקות. במשך השנה יופיעו הבולים האלה: 4 בולים עם ערך מוסף (בולי קיץ) בערכים 20+45; 25+55; 25+60; 30+65; סידרה בת שלושה בולים וגליון זכרון לשנת המאה לדואר חבילות, 100 שנה לשרותי הטלפון היציבורי בהולנד ר 100 שנה לבנק הלאומי; בי יוני יופיע בול מן המניין שישא עליו את תמונת הארמון "Huis ten Bosh" בערך נקוב של 55 סנט; 2 בולים בנושא פולקלור יופיעו לרגל איגוד הדואר "אירופה" בערכים 45 ו 65 סנט. בול נוסף בערך 65 סנט יופיע במלאות 450 שנה למועצת המדינה של הולנד ועוד בחודש אוקטובר, ארבעה בולים שיראו אקספורט חקלאי ותעשייתי. בנובמבר יופיעו סידרה בת ארבעה בולים לסעד ליל-דים שיוקדשו לשנה הבינלאומית של הנכים. גם לבולים אלה יהיה ערך מוסף ויופיע במק-ביל גליון זכרון.

כאמור לעיל חודשה חותמת אחת (ד.ב. עמק הירדן) כבר בשנת 1952 והיא כנראה הראשונה בסידרה של "המחודשות". מספר גדול של חותמות חודשו בשנת 1959 (15 חותמות) ובשנת 1977 (14), כל היתר "מתפורת" בין השנים 1960-1976. אין אנו באים לקבוע סופית שבין החור תמת המקורית לבין "המחודשת" לפי הנד תנו, לא היתה שום חותמת מחודשת, אולם אנו לא מצאנו שום חותמת שהיתה בשימוש בין זו לזו.

כל הפרטים הם מעודכנים עד לאפריל 1978. מאז ועד היום חודשו עוד מספר חור תמות ובקשר אליהן נפרסם רשימה נוספת. ובסוף, עלינו להעיר שישנו מספר קטן של חותמות "מחודשות" שאין שום הבדל בינו לבין החותמות המקוריות, וברשימה הנוספת נפרט גם אותן.

אירופה 81 - פולקלור

בולי "אירופה 81" שהופיעו השנה בכל מדינות אירופה החברות באיגוד הדואר האירופאי, יוקדשו ברובם לפולקלור. בדרך כלל מחליטה הוועידה השנתית של איגוד ה-דואר על נושא הבולים במסגרת "בולי איר-פה" המסורתיים. השנה, כאמור, הוחלט, שהבולים יוקדשו לפולקלור. כל מדינה תנ-פיק 1-2 בולים והיא כמובן בוחרת לעצמה תמונה מתוך הפולקלור שלה.

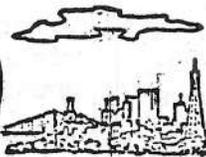
קפריסין הודיעה על הנפקת שני בולים בנושא "אירופה - 40 מיל ו-175 מיל. הבר לים מתארים ריקודי עם. פינלנד הודיעה על הנפקת שני בולים. אחד עם תמונת רוקדים בחגיגת אביב, והאחר עם תמונת חותרים בסירה במטרה להגיע לכנסייה ביום חג. גם גרמניה, הולנד, צרפת ואנדורה הקדישו לבולי אירופה בולים עם ריקודי עם. אחרות טרם הודיעו פרטים, אבל, כאמור, הנושא המרכזי - פולקלור.

ישראל בחותמות אמריקאיות

חותמת הקק"ל במיניאפוליס

אני מניח שהקוראים בישראל, גם אם אינם אספני בולים, שמחים לשמוע על הס' בעת חותמות בעלות תוכן יהודי. בבת־דואר

מספר הבולים שהוקדשו ליהודים ב־ ארה"ב אינו רב (פעמיים אינשטיין, גומפרס, גודמן ופוליצר ובעתיד הקרוב ביהכ"נ "טורו"). אבל יחד עם מספר החותמות שהוקדשו בארה"ב לאירועים יהודיים - הי' רשימה אינה מביישת. בס"ה יש כתריסר חר' תמות בנושאים יהודיים, אם כי רובן קשורות

בעולם. אין ספק שיש בכך יותר מעוד חות' מת לאוסף, שכן הופעת בול או חותמת עם תוכן יהודי מחוץ לגבולות ישראל, היא ללא ספק תעמולה מצויינת למדינת ישראל והר' גשת השתייכות וגאווה ליהודי הגולה. יתכן שהדברים נשמעים מעט מליציים, אך זו ללא ספק הרגשתם של האספנים.

אכן, הפריט שהגיע אלינו זה עתה הוא חותמת דואר ארה"ב, שהוטבעה במיניא- פוליס לכבוד הקרן הקיימת לישראל. העילה להטבעת החותמת היתה, כפי הנראה, תערוכת בולים מקומית. בחותמת מופיע סמל הקק"ל והמילים 'ג'ואיש נשיר נאל פאונד' וכן 'מיפקס' (תערוכת בולים במיניאפוליס).

קק"ל כבר צויינה בחותמות דואר ב־ אורוגואי, צרפת, שווייץ, אוסטריה ועוד.

פסח 81 בלי יודאיקה

בבולי פסחא יש לעתים מוטיב שאספני יודאיקה נוטים לצרפו לאוספיהם. מאיי קיימן נמסר על הנפקה של ארבעה בולי פסחא 1981, אך לא מצאנו בהם אלא מוטיבי בים נוצריים בלבד, כמו צלב, לחם ויין ו- המדונה.

בנושא תערוכות ולא מן הסוג של חותמות זיכרון כמקובל בעולם לכבוד אירועים כלליים. מבחינת אספני "יודאיקה" טובה כל חותמת שיש בה איזכור יהודי, אבל מבחינה דוקומנטרית היסטורית, היינו רוצים שיונ' צחו שם גם אירועים יהודיים אחרים - ציר ניים וכלליים בעלי משמעות יהודית. מן הסוג הזה הוטבעו בארה"ב רק 2-3 חותמות (לכבוד יום העצמאות ה־30 של ישראל שגם היא קשורה בתערוכת בולים, ומרד גיטו ורשה).

בס"ה הדואר בארה"ב קורקטי למדי ומאשר מדי פעם חותמת־דואר שנושאה יהר די ומקובל על אספני "יודאיקה".

החותמת האחרונה בנושא יהודי הוט' בעה בסן־פראנציסקו ב־24 באפריל 1981 לרגל תערוכת בולים איזורית.

התערוכה מאורגנת על־ידי אספני בולי ישראל בארה"ב בחוף המערבי ובציורה כלול סמל האגודה, שהוא צבי הדואר של ישראל. בטקסט צויין: "תערוכת 'וסטפקס', סאן־ פרנציסקו, אגודת כולאי ישראל, נוסדה ב־ 1948".

בחותמת מופיע גם קטע של נוף סאן־ פרנציסקו ואולי גם פרטים מסויימים בנוף ירושלים.

באו"ם סרבו להחתיים נגד אש"ף

מוראל ובושה באיי שלמה

ב-23 במארס הופיעו באיי שלמה בולים וגליון זכרון לכבוד הגלאי הספרדי מוראל וההידרוגראף הצרפתי בושה במלאות 200 שנה לביקורם באיי שלמה. הבולים מראים את דיוקנו של מוראל, ספינתו "הנסיכה", נתיב ההפלגה ושני מצפנים ספרדיים מן המאה ה-18.

חותמת ליום הזכרון לשואה

צבי שר מקיבוץ לוחמי הגיטאות מביא לידיעתנו, כי ב-30 באפריל הופעל בבית לוחמי הגיטאות סניף דואר והוטבעה חותמת מיוחדת. החותמת נועדה לציין את יום השואה והגבורה.

חותמת אחרת לזכר השואה הוטבעה השנה בבית לוחמי הגיטאות, ב-18 בינואר, בהתכנס מושב הנשיאות של האגודה הבינ" לאומית ע"ש יאנוש קורצ'אק. כוכור, קיימה האגודה הבינ"לאומית ע"ש קורצ'אק, שמו" שבה בווארשה, את ישיבת נשיאותה בישר" אל. לישיבה הגיעה משלחת גדולה מפולין ובראשה השר הפולני לענייני דתות, פרופ' יז'י קוברסקי.

מגן-דוד בצרפת

בהתחשב שבחודש מארס לא הזדמנה לנו כל חותמת עם תוכן יהודי נזכיר לפחות את זו שהוטבעה השנה בצרפת במקום בשם "חאבר-פוש" ובה סמל שאחד המרכיבים בו הוא מגן-דוד קטן. ספק אם אספני יודאיקה יצרפו חותמת זו לאוספיהם...

ב-30 בינואר השנה הופיעו בדואר או"ם בולים עם תעמולה בוטה נגד מדינת ישראל ולמען אש"ף ולא הועילה לנו הביקורת שמתחנו בשעתו על התעמולה הגלויה של ה-או"ם נגד מדינת ישראל - הבולים אכן הרי פיענו וכתבנו על כך. נודע שלא היינו יחידים בהתיחסותנו להחלטתו של האו"ם והיו תגרי בות שונות, לרבות אחת מקורית ומעניינת שאומנם לא יצאה בדיוק לפועל, אך במידה מסויימת עשתה שירות מסויים.

בימים אלה נודע שבארה"ב נמצא יזם מקורי שחרה לו מאד המעשה של האו"ם ש-הנפיק את הבול הקורא להקמת מדינה פלשתינאית או כפי שכתוב בבול "כיבוד הזכויות הלגיטימיות של העם הפלשתינאי", והוא גם החליט להנפיק מעטפה בולאית דו-מה, אך להדפיס עליה סיסמא נגד אש"ף ו-כמובן להחתימה בדואר או"ם, כפי שהוח-תמה המעטפה המקורית של האו"ם באותו דואר. מסתבר שדואר או"ם סרב להחתיים מעטפות כאלה, וכמובן התכנית נגנזה. הי-הישג היחיד בתכניתו של בעל היוזמה הי-אמריקאי הוא בכך שאומנם נודעה תכניתו ברבים ואף הובאה לאו"ם להחתימה, אלא שזה סרב כאמור והיה צריך לגנוז את הי-מעטפות. בכל זאת, יש להניח שמי שהיה צריך לדעת באו"ם שאין מקבלים את הבול החדש בשלוות-נפש, אומנם התרשם כך, לי-פחות בהפגנתו הפרטית של הבולאי האמרי-קאי.

בהונגריה - קלמן קטנברגר

קלמן קטנברגר (1881-1958) (יהודי?) זואולוג, אספן טבע וחוקר אפריקה, הופיע עתה בבול דואר הונגרי במלאות מאה שנה להולדתו. יחד עמו הופיעו 6 בולים עם בעלי-חיים כמחווה לחוקר שתרם למוסיאון הלאומי ההונגרי מחקר עם אוסף של כ-60 אלף בעלי חיים. הוא גילה וחקר בעלי חיים וכ-40 מהם נקראים על שמו.

בולים וחותרות בגיטו ליצמנשטד

מאת : אינג' ארי סטמפלר

במאס 1944 הוצאה סידרה נוספת של בולים בערכים של 5, 10 ו-20 פ' אולם עם הוצאת בולים אלה החרימו הגרמנים גם את הבולים הראשונים ולא השתמשו בהם בדבר אר.

הסידרה שהביאה להפסקת כל שימוש בבולים צוירה בידי הצייר הנודע פנחס שוארץ (שער) שחי בישראל וזכה לשם עול-מי כצייר דגול. גם בבולים של שוארץ מופיע רומקובסקי, מגן דוד ובתי חרושת של ליצמנשטד. עם הבולים האלה אין דברי דואר אוטנטיים ונמצאו מכתבים עם זיופי חות-מות.

גיטו לודג' היה מן הגיטאות הגדולים ביותר וריכוז היהודים בו היה הגדול ביותר. שמו של הגיטו שונה ל- Lodschi, אך בחודש אפריל 1940 שונה שוב ל- LITZMANNSTADT.

הגיטו נפתח בפברואר 1940 ונסגר ב-מאי 1940. ניהול הגיטו נמסר לאנשי הקהילה היהודית, ובראשם אדם בשם חיים רומקובסקי. כולם פעלו לפי הוראות הנאצים. שטחו של הגיטו היה 4 קמ"ר והיו בו 300,000 אנשים.

ב-15 במאס 1940 נפתחו בגיטו ע"י הגרמנים, שירותי הדואר הרשמיים. הוטבעה חותמת דואר 1 Lodz ונפתח משרד דואר של הקהילה היהודית להחלפת מכתבים. תשלום דמי הדואר בפנים הארץ היה 10 פ' ולחוץ לארץ 30 פ'.

התכנית להוציא בולי דואר מיוחדים בגיטו נולדה רק ב-1942 ו-1943! ב-9 מאס 1944 הוצאו בולים אלה: סידרת 2 בולים 5, ו-10 פ'. הבולים הודפסו בגיטו על נייר עתון עבה, שבצידו השני סימני הדפסה של העתון. הבול היה ללא דבק וחותר. מידות הבול 32/25 מ"מ.

ציור של הבול: דמות של רומקובסקי על הגשר "קוס'צלנים" (KOS'CIELNYM) על רקע של תעשוקת יהודים. כמו כן כתוב על LITZMANNSTADT-GETTO "JU-DENPOST" מתכנן וגרפיקאי היה-J. KOW-NER. הבולים נמכרו בדואר הפנימי של הגיטו וב-14.3.44 הופסקה מכירתם. מן הראוי לציין שאצל אספנים מצויים מיני דוגמאות של בולים שהודפסו בגיטו אך לעולם לא היה בהם שימוש.

ליצמן ז"ל

גרשון ליצמן, מחלוצי היצרנים של מעטפות טיסה ישראליות, נפטר בארה"ב. ליצמן היה תושב ישראלי עד שנת 60 ואחר כך ישב בארה"ב וניהל שם משרד ליבוא בולי ישראל. התמחה במיוחד בטיסות בולאיות ופירסם את "קטלוג גרשון" הידוע ועשה רבות להפצת בולי ישראל. משפחתו ברובה בישראל.

דף בולים ב-105 אלף שטרלינג

לא מזמן הזכרנו פריט נורבגי נדיר שהר בא למכירה פומבית בלונדון ואו, כמובן לא ידענו להעריך בכמה אכן יימכר הפריט.

ובכן, לא ייאמן, כי יסופר - הפריט נמכר בלא פחות מ-105 אלף שטרלינג (כ-2.1 מיליון שקלים).

המדובר בקטע מגליון בולים בו 39 בולים של "נורווגיה מס' 1" בני ארבעה סקיי לינג, כחולים משנת 1855. כל הבולים, פרט לאחד מוחתמים. האחד מבוטל בעט. הבולים בלתי משוננים (אגב, הקהידים שהופיעו עד כה בנורווגיה ללא ניקוב). הבול מראה את סמלה של נורווגיה בצורת אריה על שתי רגליים המחזיק גרזן סקנדינבי עתיק וכתר.

בבולים אלה נפלו כמה שגיאות בחלקו התחתון של הגליון. המעניינת בשגיאות ר הנדירה היא זו עם האריה בעל הרגל הכפרי לה. אולם הגליון שהשיג את המחיר האגדי לא כלל כלל בולי שגיאות. המיוחד בו הוא הצירוף של 39 בולים מגליון אחד בלתי מנוקב וחתום על מעטפה.

מובן שגם גליון נדיר כזה צריך "משורר" גע" מיוחד והוא, כאמור, נמצא בלונדון ור שילם 105 אלף שטרלינג, טבין ותקילין.

חותמת זו הוטבעה בתערוכה של הדואר בחסות וביוזמה של איגוד אספני הבולים בגרמניה. התאריך 13-16 ביוני 1942 (עיצומו של הסבל בגיטו לודג').

חותמות הדואר בגיטו ליצמןשטר:

- 1 "Der Aelteste der Juden in der Stadt Lodsch Ghetto Postabteilung 1" ϕ 38 mm
2. "Der Älteste der Juden/in Lodsch/POSTABTEILUNG" 39 x 14 mm.
3. "Der Aelteste der Juden/in Stadt Lodsch/ Ghetto - Postabteilung 1", 39 x 12 mm
4. "Der Älteste der Juden in Lodsch/Postabteilung." 55 x 9 mm.
5. "Der Aelteste der Juden Litzmannstadt Ghetto Postabteilung 1" ϕ 47 mm.
6. "GETTO. P.-St, IV/CENZUR"
7. "JUDENPOST GETTO/LITZMANNSTADT"
8. "JUDENPOST/LITZMANNSTADT/GETTO P.ST. IV"

אנו מודיעים בצער רב על פטירתם,
ללא עת, של חברינו

יונה מאירי ז"ל
נתן מיזלס ז"ל

האגודה הבולאית הירושלמית

שנה למוזיאון דואר השואה

מאת יהושע מרקוס

(בנדין). מצוי בו אוסף של גלויות דואר שנש" לחו על ידי יהודים רבים במחנה בנדסבורג לעולם החיצון, בכללן גלויות שנשלחו בתאריך 1.8.43, הוא היום בו בוצעה האקציה האחרונה, שבה שולחו יהודי הגיטו להשמדה.

מדברי המנהל נפתלי צחר אנו למדים שהיסוד להקמת המוזיאון מבחינת הכמות הונח ע"י תרומתם של שלושה יוצאי העיר בנדסבורג (בנדין).

אלף שווארצבאום, אשר בתקופת המלחמה ישב בשווייץ, היה פעיל בהגשות עזרה עניפה (שליחת חבילות מזון, דרכונים, אלפי מכתבים ועוד). הוא השכיל לשמור על החומר ועם עלייתו לישראל, בתום המלחמה, הביא את כל האוסף הגדול בשלמותו. השני הוא אריה ליבר, שהיה מפקד החווה החקלאית בבנדין, מקום ריכוז מחתרת של הנוער הציוני ואילו השלישי הוא מיכאל לאסקר.

האוספים הפוסטאליים שנתרמו למוזיאון און יש בהם פריטים בעלי ערך פוסטאלי רב (גלויות, מכתבים מצונזרים, מכתבי הצלב אדום, בולים, חותמות דואר) וכן ערך מבחינת תוכנם: מה כתבו יהודים, איך כתבו, באיזה תנאים, מה שפת הרמזים ועוד.

מנהל המוזיאון תולה חשיבות רבה במוצגי המוזיאון, שיש בהם כדי לסייע לנוער היהודי מישראל ומהתפוצות בלימוד נושא השואה.

נפתלי צחר מתכוון גם להוציא בטאון מיוחד - קטלוג לאספנים שיכלול את החומר המוצג והמרוכז בתיקים רבים. באמתחתו עוד תוכניות רבות לפיתוח הפרוייקט הזה. לבסוף הוא מציין את השלישיה, יוליוס ליאון, אינג'ינר ארי סטפלו ואריה ליין המסייעים לו בעצה והדרכה ומעודדים אותו בניהול המוזיאון והרחבתו.

בסיור במוזיאון ראינו תצוגה, אומנם צנועה, של חומר פוסטאלי מתקופת השואה, ושמענו דברי הסבר מפי מייסד המוזיאון ומנהלו נפתלי צחר, מראשוני קיבוץ תל-יצחק (תנועת הנוער הציוני), המשקיע זה כמה שנים עמל רב בריכוז חומר למוזיאון זה. החומר (בעיקרו תרומת ידידים) הוא מגוון ורב היקף ורק חלק ממנו מוצג במוזיאון. און הפרוייקט מוכר עלידי משרד החינוך ועלידי התאחדות אגודות הבולאים בישראל, אשר בחרה ועדת קשר ובה אריה ליין, עורך הירחון הישראלי לבולאות, אינג'ינר ארי סטפלו מתל-אביב, אספן של דואר השואה, העוסק במחקר בנושא זה, וליאון יוליוס, מפעילי אגודת הבולאים בנתניה.

מלבד חומר פוסטאלי מצויים במוזיאון גם פריטים שונים מתקופת השואה כגון השטרות שהונפקו בגיטו ליצמנשטט (לודז'). בין השאר אפשר לראות ציורים שהוכנו להדפסת בולי גיטו ליצמנשטט, ועליהם דיוקנו של יו"ר היודנראט י. רומקובסקי. חומר זה תרם הרי רוס, היום תושב ישראל, שהשתתף בתחרות לציור בול זה, שזכה אז במקום הראשון קיבל בפרס... כיכר לחם.

המוזיאון הפוסטאלי הוא חלק מ'משרד אה', יד לחברי הנוער הציוני, לשואה ולמרי המשמשת אכסניה לתלמידי הכיתות הגבוהות של בתי הספר ובני נוער יהודי מחו"ל הבאים ללמוד על השואה. המורים והמדריכים נעזרים בחומר הבולאי להסברת הרקע לשואה, עליית הנאצים בגרמניה ועוד. לכן תמצא כאן גם כסף אינפלציוני בגרמניה אחרי מלחמת העולם הראשונה בעריכים של אלפים, רבבות ועד מיליארד מאריקים.

גיטו בנדסבורג (בנדין)

החומר הפוסטאלי המעניין ביותר במוזיאון של תל-יצחק הוא מגיטו בנדסבורג

נסיונות הדפסה של בולי המנדט בא"י

נסיונות הדפסה ראשונים בא"י

מאת י. רימון

באחרונה נתגלו מספר מסמכים של ממשלת המנדט המתיחסים לנסיון הדפסה של בולי המנדט הבריטי בא"י, בית דפוס יהודי בירושלים כבר ב-1922, דבר שלא היה ידוע עד כה.

בשנת 1921 נפתח בירושלים, ע"י הצייר הנודע, אבל פן, ממיסדי "בצלאל" דפוס ליטוגרפיה בשם "גרפיקה - ליטוגרפיק פרס". הציוד הובא מוינה ושימש להדפסת ליטוגרפיות אמנותיות. הכרך הראשון של ציורי אבל פן בנושא התנך, ספר בראשית, הודפס בדפוס זה.

מבחינתנו מעניין שנמצאו מכתבים מתוך ההתכתבות בין מנהל שרותי הדואר לבין משרד מסחר ותעשייה שהיה מעוניין להדפיס בדפוס זה את בולי המנדט הבריטי. מצויים גם העתקי מכתבים של שני מכתבים שנשלחו ע"י הצייר פן בנושא זה.

במכתבים ניתן לקרוא על תנאי ההדפסה של מר פן, שביקש מחיר משוער של 26 לירות מצריות (או 33 בהתאם למספר הצבעים) תמורת הדפסת 60,000 גליונות בולים בדפוס שלו (מחיר הדפסתם בלונדון, ע"י "סוכנות הכתר" היה 50 או 75 לירות מצריות...).

כידוע הודפסו הבולים בלונדון ע"י חברת "וטרלר" וידועים בכינוי "לונדון 2" וזאת על אף שמחיר ההדפסה בלונדון היה כפול מזה שבהצעתו של מר פן. בהצהרתו בכתב השני מציין מר פן שהוא מסוגל לבצע עבודה בטיב השווה לזה שבדפוס בלונדון, כבעל נסיון בעבודות דפוס וליטוגרפיה. עברו, איפוא, 26 שנה עד להדפסת הבולים הראשונים בארץ - סידרת "דואר עברי", שהוזמנה ע"י "מנהלת העם" ב-1948. להלן תירגום מכתבו של אבל פן למנהל משרד מסחר ותעשייה מ-20.11.1922:

"הנני מתכבד לאשר קבלת מכתבך מ-15 בנובמבר המתיחס להצהרתי בפני מנהל שירותי הדואר ששיטת הליטוגרפיה אינה מסוגלת להדפיס קווים עדינים, כמו למשל, בבולי מצרים ובבולי בריטניה.

הצהרתי כך בתחילת פעולתנו, כאשר היינו חסרי נסיון. בינתיים הוכחנו שהשיטה מסוגלת להדפיס קווים עדינים ביותר ורכשנו את הנסיון הדרוש לביצוע העבודה.

הנני מצרף בזה מספר דוגמאות מעבודות שהודפסו ע"י הטכנאי שלנו בדפוס אופסט בווינה, הנני מקווה שהן עונות על הדרישות המחמירות ביותר ושתימסר לנו הדפסתם של בולי א"י. כיוון שהעבודה כרוכה בהרבה הכנות אנו מקיים שמנהל שרותי הדואר יתקשר עמנו חודשים מספר לפני מסירת ההזמנה הפרומלית."

פן (חתום) אבל פן

THE FIRST ATTEMPT TO PRINT POSTAGE STAMPS IN PALESTINE

14-4-22 Copy

Director of Commerce & Industry.

Sir,

I beg to acknowledge receipt of your letter of the 4th and 8th inst., respectively and herewith seize this opportunity of thanking you for the esteemed interest you have displayed in the progress of our enterprise. I am deeply grateful moreover for your proposed publication of our project in the "Commercial Bulletin" and feel confident that this will prove a powerful stimulus to our undertaking.

Referring to your favour of the 8th inst., I beg to submit hereunder a list of charges for the production of 6000 sheets containing 240 stamps each.

Price for stamps in 1 colour with ornamentation	£. 9
Cost of perforation and gumming	" 12
Cost of paper	" 5
Cost of every additional colour	" 7
Cost of stamps consisting of letters only viz Hedjaz and O.P.D.A. (Printing only).....	" 7

I beg to enclose herewith a specimen stamp printed by us. Awaiting the favour of an early reply and thanking you in anticipation

I have the honour to be, Sir,
Your obedient servant,

(Sg) Abel Pann.

אקספדיציות צבאיות בחותמות צרפת

מ א ת : ש . וסרמן

1856 אלג'יר
כבוש אלג'יר ע"י הצרפתים וההחדרה
האינטנסיבית של אוכלוסייה אירופית
לתוכה, נתקלה בין השאר בהתמרדות שבטי
הברברים - תושבי קאביליה - מחוז הררי
באלג'יר הצפונית. הקרבות נמשכו בשנים
57-1850 ועם נצחונם של הצרפתים הושלם
כבושה של אלג'יר.

איטליה 60-1859

אותנו מענינת האקספדיציה הצבאית
האחרונה לקאביליה בשנת 1856 - ממנה
קיימים פריטי דואר הנושאים חותמת לוזנג'
בעל האותיות KCE - (KABYLIE -
COLONNE EXPÉDITIONNAIRE)

צ'ור 18

צ'ור 19

סין - 1860

לאחר הנצחונות המפוארים של הצר-
פתים במגנטה וסולפרינו, הוכתר נפוליאון
כאימפרטור וזר דפנה הושם על ראשו.
תמונת הקיסר עטור זר דפנה נראית בבולי
1863 (Effigie lavrée).

הדואר הצבאי שבמערכה זו באיטליה
השתמש בלוזנג' עם האותיות AA (Armée
des Alpes) ובחותמת-תאריך. לאותיות אלו
צורפו אותיות נוספות מ' A ועד Z (פרט
לאות J), היינו מ' AAA ועד AAZ. ל-
משמר האימפריאלי-הקיסרי ניתנו האותיות
GI-GIQC, לדיביזיה ה-1 - GI¹ED^{ON} (צ'
יור 18), לחיל הפרשים ה-1 - GI1C וכו'. ה'
ערים הכבושות באיטליה קיבלו את החות'
מות הבאות: אלכסנדריה - ALEX, ברשיה
- ABR, קרימונה - ACRE, ליורנו - ALIV,
מילאן - AMIL.

במערכה זו השתף נפוליאון אישית
ומשרד הדואר המיוחד שלו השתמש בלוזנג'
בעל האותיות BSE - (Bureau Special
de l'Empereur) חותמת זו, ככל החר'
תמות של הדואר הקיסרי, היא בצבע אדום.

צרפת - "בתה הבכירה" של הכנסייה
הקתולית, ראתה עצמה פטרון ומגן של הנר'
צרים במזרח התיכון. בעקבות טבח של נוצ'
רים לבנוניים (אכן, ההיסטוריה חוזרת על
עצמה) כבשו הצרפתים את לבנון (סוריה
הדרומית) - שבשלטון באימפריה העות'
מנית.

סוריה - לבנון 61-1860

משרד הדואר היחיד של צבא המשלוח
השתמש בלוזנג' בעל האותיות CESA -
(Corps Expéditionnaire de Syrie - Bureau
A) (ציור 19).

היתה זאת אקספדיציה משותפת אנגלר'
צרפתית שפשטה על פקין בגין אי-קיום של
אמנה בדבר מעמדן של שתיהן "כאומות ה'
מועדרות ביותר".
דואר המשלוח הצבאי הזה השתמש
בחותמת לוזנג' ואותיותיו היו CEC -

המיקוד בבולי יפן

מאת משה קול

ניים כ-230,000 עותקים. הדף כלל בצידו הימני 4 בולים כחולים של 15 ין, בצידו השמאלי העליון 2 בולים של 15 ין ובצד השמאלי התחתון 2 בולים ישנים בני 5 ין עם ברו ואו.

הסידרה השניה נושאת את דיוקנו של נער המיקוד. הבול הירוק בערך 7 ין נושא הנער מניפה של גלויות. בבול הכחול-אדום שערכו 15 ין מופיעה בנוסף סידרה של מספרים.

הסידרה השלישית מתארת מכונת מיון דואר בפעולתה. בשעות הלילה. 7 ין בירוק ו-15 ין בכחול.

בסידרה הרביעית מופיעה קבוצת מספרים בצבעי אדום-לבן. הצבעים 7 ין ירוק ו-15 ין כחול.

(המשך בעמוד 2)

במטרה לייעל את שירותי הדואר החלה גם יפן להשתמש בשיטת המיקוד. תחילה השתמשו שירותי הדואר בסיסמאות בצורת חותמות על-גבי המכתבים - כאלו הנהוגות גם בישראל. אולם במהרה הוכח כי לא זו הדרך לדבר אל הקהל הרחב ועל כן נבחרה דרך אחרת - בול הדואר.

הסידרה הראשונה לעידוד המיקוד אתה אור באחד ביולי 1968. מכאן ואילך, במשך שש שנים רצופות, עד ל-1.7.73 הודפסו סדרות של שני בולים לשנה לעדוד השימוש במיקוד. ראוי לציין שהבולים בלם בגודל 18.5x22.5 מ"מ הניקוב מסרק $13 \frac{1}{2} \times$ וכל בול נושא דיוקנו של נער - סמל הדואר היפני.

כאמור לעיל הופיעה הסידרה הראשונה באחד ביולי 1968. הבולים בערך נקוב של 7 ין (ירוק) ו-15 ין כחול מראים את מפת יפן עם מספרי מיקוד. בתחתית הבולים מודפסים שני משפטים:

- 11 מ"מ "בכל כתובת אל תשכח ה-מיקוד".
- 12 מ"מ "בכתובת חזרה אל תשכח המיקוד".

כדי למשוך תשומת-לב האספנים נערכו שתי פעולות נוספות:-

- שני הבולים בעלי הערך - 7 ין ו-15 ין עם המשפטים כנ"ל הופיעו בצורת סליל כ-2,000,000 עותקים של כל אחד.
- הופיעו קונטרסי בולים עם פס-ביי

פרפראות

ליאונרדו דה וינצ'י בקפריסין

דואר קפריסין מודיע שבשל סיבות טכניות נבצר מן הדואר הקפריסאי להנפיק ביחודש אפריל את סידרת ליאונרדו דה וינצ'י, כפי שתוכנן וזו תופיע רק בחודש יוני השנה. במאי תופיע סידרת בולי "אירופה" (175 מיל 40 ר"מל).

כבוד לפרה

פרות ועיזים אינן מבעלי החיים הנפוצים בבולי דואר. נורווגיה כיבדה השבוע גם את הפרות וגם את העיזים בשני בולי זכרון מיוחדים ליובל האגודה לתעשיית החלב שם.

פסחא 1981

מספר ניכר של בולים יופיע השנה לכוון פסחא 1981. בולים כאלה יופיעו באי קוק, אוטוטאקי, פנהרין, ניואה ועוד כמה טריטוריות באוקיאנוס השקט ובים הקאריבי ובאפריקה.

תורכיה, עיראק ופאקיסטן

הברית האיזורית R.C.D. בין תורכיה, עיראק ופאקיסטן לשיתוף ופיתוח, תוזכר היקין בסידרת בולים מיוחדת שתונפק בתורכיה. הבולים יופיעו ב-21 ביולי. בס"ה יופיעו עו השנה בתורכיה 36 בוליזכרון, סידרה מן המניין וסידרת בולי שרות. בין השאר יופיעו שני גליונות זכרון - אחד לציון יום הולדתו המאה של אתאתורק ואחד לכבוד תערוכת בולים לאומית שגם היא מוקדשת ליובל אתאתורק (אבי התורכים). כל הבולים יופיעו עו ב-14 הנפקות.

בקפריסין התורכית

ב-24 במארס הופיעו בקפריסין התורכית שני בוליזכרון לציון הסולידאריות האיסלמית. הבולים מראים מפת קפריסין וטקסט לקוח מתוך החלטה של הוועידה השמינית העולמית של הקונגרס האיסלמי שהתקיים במארס 1980. הסעיף שהועתק לבול, מדבר על "זכויות שוות בפדרציה הקפריסאית, שאם לא כן, יראו עצמם התורכיים בקפריסין, זכאים למדינה עצמאית".

הופיע אינטרפילה 81

ספר ה"מה ומי" כבולאות "אינטרפילה", מהדורת 1981, הופיע בימים אלה. בספר קרוב ל-500 עמוד עם כ-15 אלף כתובות חליפין בכ-600 תחומים שונים. בספר שפע כתובות של השרותים הבולאיים בכל העולם, לרבות בתימסחר לבולים ומטבעות, כתבי עת בולאיים, אגודות בולאיות וכו'. מחיר הספר 19.5 מארק. הספר מופיע במינכן, גרמניה המערבית:

Verlag Ludwig Helwig
Anzeigenvermittlung - Werbebüro
D-8210 Prien/Chiemsee, Postweg 2

מעוניין למכור אוסף מעטפות או"ם.
לפנות אל: ש. זוהר, ת.ד. 21224 -
61-211 תל אביב

"HAIFA 80" – STAMP OF THE YEAR

On the 27th April an informal ceremony was held at the Ministry of Communications headquarters in Jerusalem when Fr. Bader, editor-in-chief of the well-known German philatelic monthly "Briefmarken Welt", presented Gideon Lev, Director-General of the Ministry, with a porcelain vase awarded to the Philatelic Services on the occasion of the choice of the "HAIFA 80" souvenir sheet as the "Stamp of the Year". This is the second time that Israel philately has been so honoured. In 1977, the IL.0.65 stamp of the "Israel Railways" series was similarly chosen by the readers of the "Briefmarken Welt" as their "Stamp of the Year".

In 1980 one of the stamps of the "Children Paint Jerusalem" series was chosen by the "Briefmarken Welt" as the February "Stamp of the Month". All in all, a most creditable performance for all associated with the production of Israel's stamps.

* * *

Changes in command of UN Forces in the Middle East

Collectors of UN military mail from the Middle East will be interested to note

(continued on page 22)

24 ציפורים

סידרה מרשימה של ציפורים הופיעה באי אוטוטאקי שבאוקיאנוס השקט, שתהווה סידרה מן המניין. הופיעו 24 בולים בזוגות מ1 סנט עד 12 סנט. כל ערך הופיע פעמיים אולם הציפורים שונות.

באי פנהרין הופיעה גם כן סידרה חדשה מן המניין ובה 16 בולים עם ספינות היסטוריות. באי זה מופיעים הבולים ב-4 ערכים זהים: 15 סנט; 20 סנט; 30 סנט ו-50 סנט. באי ניואה הופיעה סידרה בת 12 בולי

פרחים, גם כן בזוגות.

לנשואי הנסיך מוויילס

ב-22 ביולי השנה יונפקו עשרות בולים לכבוד נשואי הנסיך צ'רלס, בנה של המלכה אליזבת ה-2, עם ליידי דיאנה ספנסר. לפי שעה הודיעו 19 מדינות וחברות חבר העמים הבריטי על הנפקה מיוחדת של שלושה בולים כל אחת לכבוד הנשואים המלכותיים.

ואלה המדינות: אסנסיון, ברבדוס, ברמודה, איי הבתולה הבריטיים, ברונאי, קיימן, איי פוקלנד, פיג'י, הונג'קונג, מאוריציוס, נור-פולק, פיטקרין, סט. הלנה, סייירה-ליאונה, איי שלמה, סואזילנד, טריסטאן-דה קונהה, ואנואטו (הברידים החדשים, לשעבר) וסמוא המערבית.

כאמור, לכל טריטוריה שלושה בולים מהם הערך הנמוך יתאר זר כלולות שזור בפרחים אופיינים למדינה המנפיקה את הבולים; הערך הבינוני יראה תמונה מחיי הנסיך, לרוב מתוך ביקוריו בטרטוריה; הערך הגבוה יתאר את הזוג המלכותי על פי תמונות שלאחר האירוסין. מעטפות היום הראשון תהיינה מקושטות בטבעת האירוסין – העשויה ספירים ויהלומים. שולי הבולים יקושטו בפריטים מסמלי המלכות והאצולה של ליידי דיאנה ספנסר.

גם גיברלטר, איי מאן, ג'רסי וליסוטו הודיעו על הנפקת בולים מיוחדים לכבוד הנשואים, אולם אלה לא משתתפות במבצע של 19 המדינות וציורי הבולים יהיו שונים בכל אחת מהן.

FORTHCOMING ISSUES

Commemorative postmarks

30.4.1981 38th Anniversary of the Ghetto Uprisings, Kibbutz Lohamei Ha-Get'aot

The United Nations Postal Administration again confuses politics with philately.

Readers will remember our previous report on the United Nations "Palestinian Rights" stamp issue that caused such a furore in philatelic circles. In the event, the stamp itself was "in good taste" if such can be said about a stamp issue in support of terrorism. However, according to reports in the philatelic press, when a certain American dealer printed a "Protest Terrorism" cachet for the issue, the UNPA refused to accept the covers for cancellation on the grounds that it reserves to itself the right to refuse to cancel "inappropriate" material. This highly undemocratic action evidently came from some higher authority in the United Nations Headquarters and only goes to show how distorted the high ideals of the UN have become as politics — read "Third World Politics" — have become inextricably mingled with all UN activities to the detriment of all the UN bodies and Agencies concerned.

Recent and forthcoming issues

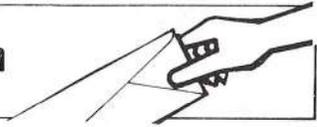
On the 3rd May a new IS.2.90 aerogramme was issued to match the recently increased postal tariff.

The 5th of May saw the issue of 6 new stamps. Three stamps honouring the 11th Maccabiah — an IS.0.80 value — board sailing; an IS.4.00 value — basketball; and an IS.6.00 value — high jump. The three stamps were designed by M. Pereg and printed by photogravure at the Government Printers. A single IS.3.00 stamp designed by A. Hecht is devoted to the theme of the Jewish Family Heritage — it was printed by photolithography by Lewin-Epstein. A single IS.7.00 stamp to mark Memorial Day depicts the Biq'at Ha-Yarden memorial to the fallen — it was designed by D. Cohen and printed by photogravure at the Government Printers. The sales of philatelic items such as stamps with tabs, plate blocks, tab rows, sheets, etc. will terminate on the 5th June 1981. In addition, an IS.0.70 Stand-by stamp was issued for the new postal tariff for inland letters.

▼ ▼
(continued from page 21)

that a number of changes have recently been made in the command of UN forces in the area. Major-General Greindl (Austria), UNDOF commander, took over command of UNFICYP as of March 1; Major-General Kaira (Finland), Chief of Staff of UNTSO, replaced Major-General Greindl; Major-General Erskine (Ghana), commander of UNIFIL, took over UNTSO and Major-General Callaghan (Ireland) took over command of UNIFIL.

מכתבים למערכת

- 1970 - ישראל, חותמת "אגוד בתי-הכנסת" - סת".
- 1972 - ישראל, חותמת "בתי כנסת לקהילי-לות".
- 1973 - ישראל, 12 חלונות שאגאל ב"הד-סה" בירושלים.
- 1975 - ישראל, מוזיאון ת"א "יום כפור" לפי מ. גוטליב.
- 1978 - צ'כוסלובקיה 3.60 קר, העיר בר-טיסלבה לפי אימרה ויינר (יהודי). בתמונה 2 מגדלים של ביהכ"נ שנ-הרט.
- 1978 - ישראל, חותמת "ליל הבדולח".
- 1978 - ישראל, חותמת "איגוד בתי כנסת עולמי".
- 1979 - גרמניה המערבית, חותמת ומעטפה לכבוד ביהכ"נ בוויטן.

ל. קליין

היה זה רעיון טוב שפרסמתם את רשימת בתי-הכנסת בבול-דואר, לתועלת האספנים. יורשה לי להוסיף עוד כמה פריטים שלא הוזכרו באותה רשימה:

- 1950 - ישראל, דואר אוויר 40 פר, ריצפת הפסיפס לביהכ"נ גרש.
- 1952 - חותמת במירון ומעטפה עם חורבות ביהכ"נ.
- 1956 - ישראל, מוזיאון ירושלים, מנורה מביהכ"נ אבן, טבריה.
- 1962 - ישראל, חותמת איגוד "בתי-הכנסת" - סת".
- 1968 - חותמת לכנס בתי-הכנסת אשכנזיים וספרדיים.
- 1969 - גרמניה המערבית, מעטפה עם תמונת ביהכ"נ בקפיפלד.

EXCHANGE WANTED

Peter Mathai
7/52/1 Type II
Ordinance Estate
INDIA

Mr. Gianni Rudinu
Via Bainsizza, 5
09100 CAGLIARI
ITALY

מעוניין בבולים פיסקאליים (FISCAL STAMPS) מכל העולם. מוכן להחליף בבולי גרמניה ולוקסמבורג. התכתבות בגרמנית אנגלית או צרפתית:

Francisco Farre Pinos
Rbla. Volart, 52-atico 3a
Barcelona (13)
SPAIN

Briant, Annie
Residence St. Laurent
Bourgoyne 54
72400 e Fate Bernard
FRANCE

Dr. N. Backmund,
D8441 Kl. Windberg
P. Hunderdorf
Deutsche Bundesrepublik
WEST GERMANY

Dr. M.D. Parikh
15, Sangita,
Arthur Bunderlson Road,
Colaba, Bombay,
INDIA

B. C. Ambrosius
Botany Dept.,
University of Canterbury,
Christchurch 1
NEW ZEALAND

Katsumasa Hirano
9-ho-33 Miya-Cho
GAMAGORI AICHI
443 JAPAN

התאחדות כולאי ישראל
הספרייה

Editor "Briefmarken Welt" – Mrs. K. Bader
General Manager – G. L...
in Stamp of the Year Ceremony

ISRAELI PHILATELIC
MAY - JUNE
* 1981 *
MONTHLY

הירחון הישראלי לבולאות